TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 15. martā *

Lieta C-29/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši 1988. gada 19. decembra Pirmajam protokolam par to, kā Eiropas Kopienu Tiesa interpretē Konvenciju par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, ko *Cour d'appel de Luxembourg* (Luksemburga) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 13. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 18. janvārī, tiesvedībā

Heiko Koelzsch

pret

Luksemburgas Lielhercogisti.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], P. Linda [*P. Lindh*] un K. Toadere [*C. Toader*] (referente),

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretāre R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 26. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— H. Kolča [*H. Koelzsch*] vārdā — P. Gorgens [*P. Goergen*], *avocat*,

— Luksemburgas Lielhercogistes vārdā — Dž. Nei [*G. Neu*] un A. Kore [*A. Corre*], *avocats*,

— Grieķijas valdības vārdā — T. Papadopulu [*T. Papadopoulou*] un K. Georgiadis [*K. Georgiadis*], pārstāvji,

— Eiropas Komisija vārdā — A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*] un M. Vailderspins [*M. Wilderspin*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 16. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu Konvencijā par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kura atvērta parakstīšanai Romā 1980. gada 19. jūnijā (OV 1980, L 266, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Romas konvencija"), kas attiecas uz individuāliem darba līgumiem.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar H. Kolča celto prasību sakarā ar Luksemburgas Lielhercogistes atbildību par iespējamu Romas konvencijas minētas tiesību normas pārkāpumu, ko esot pieļāvušas šīs valsts tiesu iestādes. Šīs iestādes tika aicinātas lemt par prasību par zaudējumu atlīdzību, ko prasītājs pamata lietā bija cēlis pret starptautisko pārvadājumu uzņēmumu *Ove Ostergaard Luxembourg SA*, agrāk — *Gasa Spedition Luxembourg* (turpmāk tekstā — "*Gasa*"), kurš ir dibināts Luksemburgā un ar kuru viņš bija noslēdzis darba līgumu.

Atbilstošās tiesību normas

Noteikumi par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, un par jurisdikciju civillietās un komerclietās

Romas konvencija

3 Romas konvencijas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"Līgumu reglamentē tiesību akti, kurus izvēlas puses. Izvēlei ir jābūt skaidri izteiktai vai pietiekami skaidri paustai līguma noteikumos vai pēc lietas apstākļiem. Puses pēc savas izvēles var izvēlēties tiesību aktus, kas piemērojami visam līgumam vai tikai tā daļai."

4 Romas konvencijas 6. pantā ar nosaukumu "Individuālie darba līgumi" ir paredzēts:

"1. Neatkarīgi no 3. panta pušu izdarīta tiesību aktu izvēle darba līgumā neliedz darbiniekam to imperatīvo tiesību normu aizsardzību, kas būtu piemērojamas saskaņā ar 2. punktu, ja nav izdarīta izvēle.

2. Neatkarīgi no 4. panta darba līgumu, ja nav izdarīta izvēle saskaņā ar 3. pantu, reglamentē:

a) tās valsts tiesību akti, kurā darbinieks parasti veic savu līguma izpildes darbu, pat gadījumā, ja viņš uz laiku ir nodarbināts citā valstī, vai

b) ja darbinieks parasti neveic savu darbu kādā vienā valstī — tās profesionālās darbības atrašanās vietas valsts, kurā darbinieks tika nolīgts, tiesību akti [tās valsts tiesību akti, kurā atrodas uzņēmums, kas pieņēma darbā darbinieku],

ja vien no visiem lietas apstākļiem neizriet, ka līgums ir ciešāk saistīts ar citu valsti, tādā gadījumā līgumu reglamentē šīs citas valsts tiesību akti."

5 Pirmā protokola par to, kā Eiropas Kopienu Tiesa interpretē Konvenciju par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kura atvērta parakstīšanai Romā 1980. gada 19. jūnijā (OV 1998, C 27, 47. lpp.; turpmāk tekstā — "Pirmais protokols par Romas konvencijas interpretāciju"), 2. pantā ir noteikts:

"Visas turpmāk norādītās tiesas var lūgt Eiropas Kopienu Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu jautājumā, kas izvirzīts tās izskatīšanā esošā lietā un attiecas uz 1. pantā minēto dokumentu noteikumu interpretāciju, ja šīs tiesas uzskata, ka lēmums šādā jautājumā ir nepieciešams, lai tās varētu pieņemt spriedumu:

[…]

b) līgumslēdzēju valstu tiesas, kad tās darbojas kā apelācijas tiesas."

Regula (EK) Nr. 593/2008

6 Romas konvencija tika aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulu (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV L 177, 6. lpp.). Šī regula attiecas uz līgumiem, kuri ir noslēgti pēc 2009. gada 17. decembra.

7 Regulas Nr. 593/2008 8. pantā ar nosaukumu "Individuālie darba līgumi" ir noteikts:

"1. Individuālos darba līgumus reglamentē tiesību akti, ko puses izvēlējušās atbilstīgi 3. pantam. Tomēr šādas izvēles iznākumā darbiniekam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, atbilstīgi tiesību aktiem, kurus piemērotu saskaņā ar šā panta 2., 3. un 4. punktu, ja nebūtu izdarīta izvēle.

2. Ciktāl puses nav izdarījušas izvēli attiecībā uz individuālajam darba līgumam piemērojamiem tiesību aktiem, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā vai — ja tā nav — no kuras darbinieks pastāvīgi [parasti] veic darbu, pildot līgumu. Ja darbinieks uz laiku ir nodarbināts citā valstī, neuzskata, ka ir mainījusies valsts, kurā darbinieks pastāvīgi [parasti] veic savu darbu.

3. Ja piemērojamos tiesību aktus nevar noteikt atbilstīgi 2. punktam, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā atrodas uzņēmums, kas pieņēma darbinieku.

4. Ja apstākļi kopumā liecina, ka līgums ir ciešāk saistīts ar citu valsti, kas nav 2. vai 3. punktā norādītā valsts, piemēro šīs citas valsts tiesību aktus."

Briseles konvencija

8 1968. gada 27. septembra Briseles Konvencijas par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildīšanu civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kas grozīta ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos (OV 1997, C 15, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Briseles konvencija"), 5. pantā ir noteikts:

"Personu, kuras domicils ir šīs konvencijas līgumslēdzējā valstī, citā šīs konvencijas līgumslēdzējā valstī var iesūdzēt:

1) lietās, kas attiecas uz līgumiem, attiecīgās saistības izpildes vietas tiesā; lietās, kas attiecas uz individuāliem darba līgumiem, vietā, kur darbinieks pastāvīgi [parasti] veic darbu; ja darbinieks pastāvīgi [parasti] neveic darbu nevienā valstī, tad darba devēju var iesūdzēt tiesā tajā vietā, kur atrodas vai atradās uzņēmums, kas pieņēma [darbā] darbinieku.

[…]"

Regula (EK) Nr. 44/2001

9 Briseles konvencija tika aizstāta ar Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercliet-ās (OV 2001, L 12, 1. lpp.).

10 Regulas Nr. 44/2001 19. pantā ir noteikts:

"Darba devēju, kura domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt:

1) tās dalībvalsts tiesās, kurā ir viņa domicils; vai

2) citā dalībvalstī:

a) tiesās tajā vietā, kur darbinieks pastāvīgi [parasti] veic darbu, vai tiesā tajā vietā, kur viņš to veicis pēdējoreiz, vai,

b) ja darbinieks pastāvīgi [parasti] neveic darbu vai neveica darbu nevienā valstī, tiesā tajā vietā, kur atrodas vai atradās uzņēmums, kas pieņēma darbinieku."

Valsts tiesības

11 Luksemburgas 1979. gada 18. maija Likuma par darbinieku pārstāvību reformu (1979. gada *Mémorial* A Nr. 45, 948. lpp.) 34. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Ieceltos locekļus un dažādu dalībnieku pārstāvības aizstājēju locekļus nevar atlaist no darba pilnvaru termiņa laikā; darba devēja paziņota pārstāvības locekļa atlaišana ir jāuzskata par spēkā neesošu."

12 Vācijas Likuma par aizsardzību atlaišanas gadījumos (*Kündigungsschutzgesetz*) 15. panta 1. punktā ir noteikts:

"Darbinieku pārstāvības komitejas locekļa […] atlaišana no darba ir nelikumīga, izņemot gadījumus, kad konkrēti apstākļi ļauj darba devējam atlaist darbinieku no darba nopietnu iemeslu dēļ bez iepriekšēja brīdinājuma un kad atļauja, kas prasīta saskaņā ar Likuma par uzņēmumu organizāciju [*Betriebsverfassungsgesetz*] 103. pantu, ir piešķirta vai aizstāta ar tiesas lēmumu. Pēc mandāta termiņa beigām darbinieku pārstāvības komitejas locekļa atlaišana […] ir nelikumīga vienu gadu […], izņemot gadījumus, kad konkrēti apstākļi ļauj darba devējam atlaist darbinieku no darba nopietnu iemeslu dēļ bez iepriekšēja brīdinājuma; to nepiemēro, ja no komitejas locekļa statusa atbrīvo ar tiesas lēmumu.

Vienu gadu pēc pilnvaru termiņa beigām atlaišana no darba ir aizliegta."

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

13 Ar 1998. gada 16. oktobrī Luksemburgā parakstītu darba līgumu H. Kolčs, kurš ir kravas automašīnas šoferis un dzīvo Osnabrikā [*Osnabrück*] Vācijā, tika pieņemts darbā par *Gasa* starptautisko pārvadājumu šoferi. Šajā līgumā ir klauzula ar norādi uz Luksemburgas 1989. gada 24. maija Likumu par darba līgumiem (1989. gada *Mémorial* A, Nr. 35, 612. lpp.), kā arī klauzula, ar kuru ekskluzīvā jurisdikcija ir piešķirta šīs valsts tiesām.

14 *Gasa* ir saskaņā ar Dānijas tiesībām dibinātas sabiedrības *Gasa Odense Blomster amba* meitas sabiedrība. Tā nodarbojas ar ziedu un citu augu pārvadāšanu no Odenses [*Odense*] Dānijā uz dažādiem galamērķiem, kas lielākoties atrodas Vācijā, bet ir arī citās Eiropas valstīs, ar kravas automobiļiem, kuri novietoti Vācijā, tostarp Kaselē [*Kassel*], Neikirhenē–Flinā [*Neukirchen/Vluyn*] un Osnabrikā. Šajā pēdējā dalībvalstī *Gasa* nav ne juridiskās adreses, ne biroja. Kravas automobiļi ir reģistrēti Luksemburgā, un automobiļu vadītāji ir Luksemburgas sociālās nodrošināšanas dalībnieki.

15 Pēc paziņojuma par *Gasa* pārstrukturēšanu un pārvadājumu pa Vāciju pārtraukšanu šī uzņēmuma darbinieki 2001. gada 13. janvārī šajā valstī izveidoja darbinieku pārstāvību padomi ("Betriebsrat"), kurā H. Kolčs 2001. gada 5. martā tika ievēlēts par aizstājēju locekli.

16 Ar 2001. gada 13. marta vēstuli *Gasa* direktors izbeidza H. Kolča darba līgumu no 2001. gada 15. maija.

Prasība par atlaišanas atcelšanu un prasība par zaudējumu atlīdzību pret Gasa

17 Prasītājs lēmumu par atlaišanu vispirms apstrīdēja *Arbeitsgericht Osnabrück* [Osnabrikas Darba lietu tiesā] Vācijā, kura ar 2001. gada 4. jūlija spriedumu atzina sevi par nekompetentu *ratione loci*. Tādēļ H. Kolčs par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Landesarbeitsgericht Osnabrück* [Osnabrikas federālās zemes Darba lietu tiesā], bet apelācijas sūdzība tika noraidīta.

18 Pēc tam ar 2002. gada 24. jūlija prasības pieteikumu H. Kolčs vērsās *Tribunal du travail de Luxembourg* [Luksemburgas Darba tiesā] pret *Ove Ostergaard Luxembourg SA*, *Gasa* tiesību pārņēmēju, lai piespriestu tai izmaksāt atlīdzību par zaudējumiem sakarā ar ļaunprātīgu atlaišanu, kā arī kompensāciju par uzteikumu un nesamaksāto algu. Viņš apgalvoja, ka neatkarīgi no Luksemburgas tiesību kā *lex contractus* izvēles Romas konvencijas 6. panta 1. punkta izpratnē strīdam esot jāpiemēro Vācijas tiesību imperatīvās normas, ar kurām ir aizsargāti dalībnieku pārstāvības padomes ("Betriebsrat") locekļi, jo Vācijas tiesības esot tiesību akti, kas jāpiemēro, ja puses nav izdarījušas izvēli. Līdz ar to viņa atlaišana esot nelikumīga, jo Vācijas Likuma par aizsardzību pret atlaišanu 15. pantā ir aizliegts atlaist minētās "Betriebsrat" locekļus, un saskaņā ar *Bundesarbeitsgericht* (Federālā Darba strīdu tiesa) judikatūru šis aizliegums attiecas arī uz aizstājējiem locekļiem.

19 Savā 2004. gada 4. marta spriedumā *Tribunal du travail de Luxembourg* uzskatīja, ka uz strīdu attiecas tikai Luksemburgas tiesības un līdz ar to ir jāpiemēro 1979. gada 18. maija Likums par darbinieku pārstāvību reformu.

20 Šis spriedums pēc būtības tika apstiprināts ar *Cour d'appel de Luxembourg* [Luksemburgas apelācijas tiesas] 2005. gada 26. maija spriedumu, kura turklāt uzskatīja, ka H. Kolča prasība piemērot visiem viņa prasījumiem minēto Vācijas likumu ir jauna un līdz ar to nepieņemama. *Cour de cassation de Luxembourg* [Luksemburgas

kasācijas tiesa] ar 2006. gada 15. jūnija spriedumu noraidīja arī kasācijas sūdzību par šo nolēmumu.

Prasība sakarā ar valsts atbildību par tiesu izdarītu Romas konvencijas pārkāpumu

21 Tā kā šī pirmā tiesvedība Luksemburgas tiesās bija pilnībā pabeigta, 2007. gada 1. martā H. Kolčs cēla prasību par zaudējumu atlīdzību pret Luksemburgas Lielhercogisti, pamatojoties uz 1988. gada 1. septembra Likuma par valsts un valsts iestāžu civiltiesisko atbildību (1988. gada *Mémorial* A, Nr. 51, 1000. lpp.) 1. panta pirmo daļu, norādot uz tās tiesu iestāžu nepareizu darbību.

22 H. Kolčs tostarp apgalvoja, ka ar minētajiem tiesu nolēmumiem, kuros ir atzīts, ka viņa darba līgumam neesot piemērojamas Vācijas likuma imperatīvās normas par aizsardzību pret atlaišanu, un noraidīts viņa lūgums vērsties Tiesā ar prejudiciālu jautājumu, lai attiecībā uz šīs lietas apstākļiem tiktu precizēts parastās darba izpildes vietas valsts kritērijs, esot pārkāpts Romas konvencijas 6. panta 1. un 2. punkts.

23 Ar 2007. gada 9. novembra spriedumu *Tribunal d'arrondissement de Luxembourg* [Luksemburgas apgabaltiesa] (Luksemburga) prasību atzina par pieņemamu, bet nepamatotu. Konkrēti attiecībā uz jautājumu par piemērojamā likuma noteikšanu šī tiesa norādīja, ka tiesas, kurās tika izskatīts strīds starp H. Kolču un viņa darba devēju, pareizi uzskatīja, ka darba līguma slēdzējas puses par piemērojamo likumu bija noteikušas Luksemburgas likumu, līdz ar to Romas konvencijas 6. panta 2. punkts nebija ņemams vērā. Turklāt apgabaltiesa norādīja, ka uz darbinieku pārstāvības

iestādēm attiecas tās valsts imperatīvās normas, kurā atrodas darba devēja juridiskā adrese.

24 2008. gada 17. jūnijā H. Kolčs iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

25 *Cour d'appel de Luxembourg* uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja kritika attiecībā uz Luksemburgas tiesu sniegto Romas konvencijas 6. panta 1. punkta interpretāciju nešķiet pilnīgi nepamatota, jo šīs tiesas piemērojamo likumu, ja puses nav izdarījušas izvēli, nenoteica, pamatojoties uz šo tiesību normu.

26 Tā norāda, ka, ja par līgumam piemērojamo likumu, kad puses nav izdarījušas izvēli, ir jāuzskata Luksemburgas tiesības, nav nepieciešams salīdzināt šo likumu ar prasītāja norādītajām Vācijas likuma normām, lai noteiktu, kuras ir labvēlīgākas darbiniekam Romas konvencijas 6. panta 1. punkta izpratnē. Savukārt, ja par piemērojamo likumu, kad puses nav izdarījušas izvēli, ir jāuzskata minētais Vācijas likums, Luksemburgas tiesībās atlaišanas jomā radīto noteikumu imperatīvajam raksturam nav jāliedz piemērot Vācijas tiesības attiecībā uz darbinieku pārstāvības locekļu īpašu aizsardzību pret atlaišanu.

27 Šajā ziņā, pēc iesniedzējtiesas domām, Romas konvencijas 6. panta 2. punktā paredzētie piesaistes kritēriji, it īpaši parastās darba izpildes vietas valsts kritērijs, pretēji *Tribunal d'arrondissement de Luxembourg* spriedumā sniegtajam risinājumam, neļauj uzreiz izslēgt Vācijas likumu kā *lex contractus*.

28 Iesniedzējtiesa uzskata, ka saskaņotības problēma Romas konvencijas 6. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto jēdzienu "tās valsts tiesību akti, kurā darbinieks parasti veic savu līguma izpildes darbu", liek interpretēt kopsakarā ar Briseles konvencijas 5. panta 1. punktā minēto un ņemot vērā Regulas Nr. 44/2001 19. pantā, kā arī Regulas Nr. 593/2008 8. pantā izmantoto formulējumu, kurā ir norāde ne vien uz darba veikšanas valsti, bet arī uz valsti, no kuras darbinieks veic darbu.

29 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Cour d'appel de Luxembourg* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Romas konvencijas] 6. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietvertās kolīziju normas, kurās ir noteikts, ka darba līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā darbinieks parasti veic darbu, pildot līgumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja darbinieks veic darbu vairākās valstīs, bet sistemātiski atgriežas vienā no tām, šī valsts ir jāuzskata par to valsti, kurā darbinieks parasti veic darbu?"

Par prejudiciālo jautājumu

30 Tā kā jautājumu ir uzdevusi apelācijas instances tiesa, Tiesa ir kompetenta lemt par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši Pirmajam protokolam par Romas konvencijas interpretāciju, kurš stājās spēkā 2004. gada 1. augustā.

31 Lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, ir jāinterpretē Romas konvencijas 6. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētais noteikums un it īpaši valsts, kurā "darbinieks parasti veic savu līguma izpildes darbu", kritērijs.

32 Šajā ziņā ir jānorāda, kā to arī pareizi uzsvēra Eiropas Komisija, ka šis kritērijs ir jāinterpretē autonomi tādā izpratnē, ka šī iesniedzējtiesas noteikuma saturu un piemērošanas jomu nevar noteikt, pamatojoties uz tiesas, kurā lieta tiek izskatīta, tiesībām, bet tie ir jānosaka atbilstoši vienveidīgiem un autonomiem kritērijiem, lai nodrošinātu Romas konvencijas pilnīgu efektivitāti atbilstoši tās mērķiem (pēc analoģijas skat. 1993. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-125/92 *Mulox IBC*, *Recueil*, I-4075. lpp., 10. un 16. punkts).

33 Turklāt šādai interpretācijai nav jāabstrahējas no Briseles konvencijas 5. panta 1. punktā paredzēto kritēriju interpretācijas, jo šie kritēriji nosaka noteikumus piekritības atzīšanas noteikšanai attiecībā uz tām pašām jomām un izmanto līdzīgus jēdzienus. No Romas konvencijas preambulas izriet, ka tā noslēgta, lai veiktu tiesību aktu unificēšanu starptautisko privāttiesību jomā, kas aizsākta, pieņemot Briseles konvenciju (skat. 2009. gada 6. oktobra spriedumu lietā C-133/08 *ICF*, Krājums, I-9687. lpp., 22. punkts).

34 Attiecībā uz Romas konvencijas 6. panta saturu ir jāatgādina, ka tajā ir noteiktas īpašas kolīziju normas attiecībā uz individuāliem darba līgumiem. Šīs normas atkāpjas no vispārēja rakstura normām, kuras paredzētas šīs konvencijas 3. un 4. pantā attiecībā attiecīgi uz piemērojamā tiesību akta izvēles brīvību un kritērijiem tiesību aktu noteikšanai, ja šāda izvēle nav izdarīta.

35 Minētās konvencijas 6. panta 1. punktā ir ierobežota piemērojamo tiesību aktu izvēles brīvība. Tajā ir paredzēts, ka līgumslēdzējas puses nevar ar vienošanos liegt tā tiesību akta imperatīvo normu piemērošanu, kas reglamentētu līgumu, ja šāda izvēle nebūtu izdarīta.

36 Tās pašas konvencijas 6. panta 2. punktā ir noteikti īpaši piesaistes kritēriji, kas ir tās valsts kritērijs, kurā darbinieks "parasti veic savu līguma izpildes darbu" (a) apakšpunkts), vai, ja šādas vietas nav, tās "profesionālās darbības atrašanās vietas valsts, kurā darbinieks tika nolīgts [valsts, kurā atrodas uzņēmums, kas pieņēma darbā darbinieku]" (b) apakšpunkts), kritērijs. Turklāt šajā punktā ir paredzēts, ka šie abi piesaistes kritēriji nav piemērojami, ja apstākļi kopumā liecina, ka darba līgums ir ciešāk saistīts ar citu valsti, tādā gadījumā ir jāpiemēro šīs citas valsts tiesību akti.

37 Ar lēmumu par prejudiciāla jautājuma uzdošanu *Cour d'appel de Luxembourg* būtībā vēlas noskaidrot, kurš no abiem pirmajiem kritērijiem ir piemērojams pamata tiesvedībā aplūkotajam darba līgumam.

38 Pēc Luksemburgas Lielhercogistes domām no Romas konvencijas 6. panta gara izrietot, ka prejudiciālajā jautājumā minētais gadījums, kas attiecas uz darbu pārvadājumu jomā, ir tāds, uz kuru attiecas 6. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktais kritērijs. Ja tiktu pieļauta minētā 6. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto piesaistes noteikumu piemērošana šādam līgumam, zustu jēga minētā 2. punkta b) apakšpunktam, kurš tieši attiecas uz darbinieku, kas parasti neveic darbu kādā vienā valstī.

39 Savukārt pēc prasītāja pamata lietā, Grieķijas valdības un Komisijas domām, no Tiesas judikatūras attiecībā uz Briseles konvencijas 5. panta 1. punktu izrietot, ka vietas,

kurā darbinieks "parasti veic […] darbu" kritērija sistēmiska interpretācija liktu atļaut šī noteikuma piemērošanu arī gadījumos, kad darbs tiek veikts vairākās dalībvalstīs. Tās it īpaši norāda, ka, lai precīzi noteiktu šo vietu, Tiesa ir norādījusi uz vietu, no kuras darbinieks pamatā izpilda savus pienākumus pret darba devēju (iepriekš minētais spriedums lietā *Mulox IBC*, 21.–23. punkts), vai vietu, kurā viņš ir izveidojis savas profesionālās darbības faktisko centru (1997. gada 9. janvāra spriedums lietā C-383/95 *Rutten*, *Recueil*, I-57. lpp., 23. punkts), vai, ja nav biroja, vietu, kur darbinieks ir veicis lielāko daļu darba (2002. gada 27. februāra spriedums lietā C-37/00 *Weber*, *Recueil*, I-2013. lpp., 42. punkts).

40 Šajā ziņā no Ziņojuma par konvenciju par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, ko sagatavojuši Džuliano [*Giuliano*] k-gs un Lagarda [*Lagarde*] k-gs (OV 1980, C 282, 1. lpp.), izriet, ka tās 6. pants ir izstrādāts, lai "sniegtu piemērotāku tiesisko regulējumu jomās, kurās viena līgumslēdzēja intereses nav tādā pašā līmenī kā otra līgumslēdzēja intereses, [kā arī] nodrošināt atbilstošu sociāli ekonomiskā ziņā vājākās līgumslēdzējas puses aizsardzību".

41 Tiesa no šiem principiem iedvesmojās arī, lai interpretētu Briseles konvencijā noteiktos noteikumus par jurisdikciju attiecībā uz šiem līgumiem. Tā nosprieda, ka tādā gadījumā kā pamata lietā aplūkotais, kad darbinieks profesionālo darbību veic vairāk nekā vienā līgumslēdzējā valstī, ir svarīgi pienācīgi ņemt vērā vajadzību nodrošināt atbilstošu aizsardzību darbiniekam kā vājākajai līgumslēdzējai pusei (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rutten*, 22. punkts, un 2003. gada 10. aprīļa spriedumu lietā C-437/00 *Pugliese*, *Recueil*, I-3573. lpp., 18. punkts).

42 No tā izriet, ka, ciktāl Romas konvencijas 6. panta mērķis ir nodrošināt darbiniekam piemērotu aizsardzību, šī tiesību norma ir jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek garantēta

drīzāk tās valsts tiesību aktu piemērojamība, kurā viņš veic profesionālo darbību, nevis tās valsts, kurā atrodas darba devējs. Pirmajā valstī darbinieks veic saimniecisko un sociālo darbību un, kā to savu secinājumu 50. punktā norādīja ģenerāladvokāte, profesionālā un politiskā vide ietekmē darbu. Līdz ar to, cik iespējams, ir jānodrošina šīs valsts tiesībās paredzēto aizsardzības noteikumu ievērošana.

43 Tā, ņemot vērā Romas konvencijas 6. panta mērķi, jākonstatē, ka valsts, kurā darbinieks "parasti veic […] darbu", kritērijs, kas noteikts tā 2. punkta a) apakšpunktā, ir jāinterpretē plaši, bet kritērijs saistībā ar "profesionālās darbības atrašanās vietas valsts, kurā darbinieks tika nolīgts [uzņēmuma, kas pieņēma darbā darbinieku]", atrašanās vietu, kas paredzēts tā paša panta 2. punkta b) apakšpunktā, ir jāpiemēro tad, ja tiesa, kurā tiek izskatīta lieta, nevar noteikt valsti, kurā parasti tiek veikts darbs.

44 No iepriekš minētā izriet, ka Romas konvencijas 6. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietvertais kritērijs ir piemērojams arī tādā gadījumā kā pamata lietā aplūkotais, kad darbinieks darbu veic vairāk nekā vienā līgumslēdzējā valstī, ja tiesa, kurā lieta tiek izskatīta, var noteikt valsti, ar kuru darbam ir būtiska piesaiste.

45 Saskaņā ar šī sprieduma 39. punktā citēto Tiesas judikatūru, kura atbilst Romas konvencijas 6. panta 2. punkta analīzei, ja darbs ir veikts vairāk nekā vienā dalībvalstī, valsts, kurā parasti tiek veikts darbs, kritērijs ir jāinterpretē plaši un jāsaprot kā norāde uz vietu, kurā vai no kuras darbinieks veic profesionālo darbību, un, ja nav darījumu centra, vietu, kurā viņš veic lielāko daļu darba.

46 Turklāt šī interpretācija atbilst arī jauno noteikumu par kolīziju normām individuālu darba līgumu jomā, kuri ietverti Regulā Nr. 593/2008, kas šajā gadījumā nav piemērojama *ratione temporis*, formulējumam. Saskaņā ar šīs regulas 8. pantu, ciktāl puses nav izdarījušas izvēli attiecībā uz individuālajam darba līgumam piemērojamiem tiesību aktiem, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā vai — ja tā nav — no kuras darbinieks parasti veic darbu, pildot līgumu. Šie tiesību akti ir piemērojami arī tad, ja darbinieks uz laiku ir nodarbināts citā valstī. Turklāt, kā tas norādīts šīs regulas preambulas 23. apsvērumā, šīs normas interpretācijai jāietekmējas no *favor laboratoris* principiem, jo vājākās līgumslēdzējas puses ir jāaizsargā "ar kolīziju normām, kas […] ir labvēlīgākas".

47 No iepriekš minētā izriet, ka iesniedzējtiesai Romas konvencijas 6. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteiktais piesaistes kritērijs ir jāinterpretē plaši, lai noteiktu, vai prasītājs pamata lietā darbu parasti ir veicis līgumslēdzējās valstīs un kurā no tām.

48 Šajā nolūkā, ņemot vērā tādu darba starptautisko pārvadājumu nozarē raksturu kā pamata lietā aplūkotais, iesniedzējtiesai, kā to savu secinājumu 93.–96. punktā ierosināja ģenerāladvokāte, ir jāņem vērā apstākļu kopums, kas raksturo darbinieka darbu.

49 Tai ir jānosaka, kurā valstī ir vieta, no kuras darbinieks veic pārvadāšanas uzdevumus, saņem norādījumus par pārvadāšanas uzdevumiem un organizē darbu, kā arī vieta, kurā atrodas darba rīki. Tāpat tai ir jāpārbauda, kur galvenokārt tiek veikta pārvadāšana, kur preces tiek izkrautas, kā arī kur darbinieks atgriežas pēc uzdevumu izpildes.

50 Šādos apstākļos uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Romas konvencijas 6. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja darbinieks darbu veic vairāk nekā vienā līgumslēdzējā valstī, valsts, kurā darbinieks parasti veic darbu, pildot līgumu, šīs tiesību normas izpratnē ir tā, kurā vai no kuras, ņemot vērā apstākļu kopumu, kuri raksturo minēto darbu, darbinieks veic lielāko daļu no saviem pienākumiem pret darba devēju.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Konvencijas par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kura atvērta parakstīšanai Romā 1980. gada 19. jūnijā, 6. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja darbinieks darbu veic vairāk nekā vienā līgumslēdzējā valstī, valsts, kurā darbinieks parasti veic darbu, pildot līgumu, šīs tiesību normas izpratnē ir tā, kurā vai no kuras, ņemot vērā apstākļu kopumu, kuri raksturo minēto darbu, darbinieks veic lielāko daļu no saviem pienākumiem pret darba devēju.

[Paraksti]